

Poslovna etika 2023-2024.

2. mesto na konkursu Etička dilema

Autor rada: **Laura Ljutaj**, učenica Računarske gimnazije u Beogradu

Nastavnik-mentor: Nikola Tasić

Rad:

U današnjem društvu susrećemo se sa mnogim etičkim dilemama koje zahtevaju pažljivo razmatranje i analizu iz različitih perspektiva. Jedna od takvih dilema proizilazi iz situacije prihvatanja sponzorstva od strane kladionice za obnovu sportskog terena u osnovnoj školi. Ova dilema postavlja pitanje o tome da li je moralno opravdano prihvatiti finansijsku podršku od kompanije čija osnovna delatnost, kockanje, može imati negativne posledice po mlade. Prihvatanje sponzorstva od kladionice za obnovu sportskog terena u osnovnoj školi predstavlja složenu etičku dilemu koja zahteva pažljivo razmatranje iz različitih perspektiva. Ovaj esej će detaljnije analizirati dilemu kroz prizmu utilitarizma, Kantove etike i teorije vrlina, istražujući argumente kako za tako i protiv prihvatanja sponzorstva.

Utilitaristički princip, koji teži maksimizaciji korisnosti radi postizanja sreće što većeg broja ljudi, može se tumačiti kao podrška prihvatanju sponzorstva od kladionice. Iz utilitarističke perspektive, prihvatanje sponzorstva od kladionice za obnovu sportskog terena može se argumentovati kao moralno opravdano ako se očekuje da će to povećati sreću amaterskih sportista i koristiti lokalnoj zajednici. Obnovljeni teren mogao bi pružiti bolje uslove za fizičku aktivnost mladima, poboljšavajući njihovo fizičko zdravlje i socijalnu interakciju. Takođe, kroz ovu perspektivu, moguće je sagledati i korist koje bi kladionica imala od sponzorstva, poput promocije svog brenda i povezivanja sa zajednicom, što bi dodatno povećalo ukupnu sreću u zajednici.

Međutim, čak i iz utilitarističke perspektive, postoje određeni izazovi i moguće negativne posledice prihvatanja sponzorstva od kladionice. Na primer, iako bi obnova terena mogla povećati sreću određene grupe ljudi, postoji rizik da bi to moglo normalizovati ili čak promovisati kockanje među mladima, što bi moglo dovesti do dugoročnih štetnih posledica poput razvoja zavisnosti ili finansijskih problema. Osim toga, postavlja se pitanje da li bi kratkoročna sreća koju donosi obnova terena bila dovoljna da nadmaši potencijalne dugoročne negativne posledice promocije kockanja. Takođe, moguće je razmotriti da li bi postojale alternativne opcije koje bi možda bile podjednako efikasne u poboljšanju sreće zajednice, a koje ne bi morale da se oslanjaju na sponzorstvo od kladionice. Na primer, lokalna zajednica bi mogla istražiti mogućnosti saradnje sa drugim kompanijama ili organizacijama koje podržavaju zdrav

način života i sport, čime bi se izbegle potencijalne negativne posledice koje proizilaze iz povezivanja sa kladionicom.

Iz perspektive Kantove etike pruža nam se dublji uvid u moralne implikacije ovog postupka. Kantova etika se temelji na ideji da je moralnost delovanja važnija od posledica tog delovanja i ističe važnost motiva i univerzalizacije moralnih principa. Prema kategoričkom imperativu Kanta, postoji obaveza prema moralnim principima koje treba slediti bez obzira na posledice. Prihvatanje sponzorstva od kladionice za obnovu sportskog terena, koja promovise kockanje suprotno je moralnim principima, jer podržava aktivnost koja može imati negativne posledice po pojedince i zajednicu. Kockanje je intrinzično povezano sa rizicima kao što su zavisnost, finansijski gubici i moralna degradacija, što je u suprotnosti sa moralnim principima poštovanja ljudskog dostojanstva i promovisanja opšteg blagostanja.

Kantova etika ističe važnost autonomije pojedinca i njegove sposobnosti da donosi moralne odluke. Prihvatanje sponzorstva od kladionice može ograničiti slobodu izbora pojedinaca u zajednici, posebno mladih, jer ih izlaže uticaju kompanije koja promovise aktivnost koja može narušiti njihovo zdravlje i dobrobit.

Takođe, Kantova etika naglašava važnost poštovanja drugih kao cilja samom po sebi, a ne kao sredstva za ostvarivanje nekih drugih ciljeva. Prihvatanje sponzorstva od kladionice može dovesti do iskorišćavanja dece i mladih kao sredstva za promociju kompanije i povećanje profita, što je u suprotnosti sa moralnim principima poštovanja dostojanstva svakog pojedinca.

U kontekstu ove dileme, sponzorstvo od kladionice ne bi bilo u skladu ni sa moralnim vrednostima koje traži teorija vrlina. Vrlina podrazumeva činjenje dobra iz pravih motiva, bez očekivanja nečega zauzvrat. Sponzorstvo kladionice motivisano je marketinškim interesima, a kockanje, koje je osnova delovanja kladionice, promovise rasipnost i materijalne vrednosti umesto moralnih. Prema teoriji vrlina, pravičnost, hrabrost i saosećajnost su ključne vrline koje bi trebalo da vode naše postupke, a podržavanje kockanja nije u skladu sa ovim vrlinama.

Dalje, teorija vrlina naglašava značaj integriteta i moralnog karaktera. Prihvatanje sponzorstva od kladionice može dovesti do moralnog kompromisa i narušavanja integriteta institucije kao što je škola, koja bi trebalo da bude primer moralnih vrednosti za mlade.

Takođe, teorija vrlina podstiče razvoj moralne svesti i samopouzdanja. Prihvatanje sponzorstva od kladionice može poslati pogrešnu poruku mladima o tome šta je prihvatljivo i moralno ispravno, čime bi se mogla narušiti njihova moralna svest i samopouzdanje u donošenju moralnih odluka.

Na osnovu analize iz perspektive ovih etičkih teorija, zaključujemo da prihvatanje sponzorstva od kladionice za obnovu sportskog terena u osnovnoj školi nosi sa sobom brojne etičke dileme. Iako bi takvo sponzorstvo moglo doneti materijalnu korist školi i amaterskim sportistima, moramo pažljivo razmotriti dugoročne posledice po moralne vrednosti i dobrobit mladih. Umesto prihvatanja sponzorstva od kladionice, škola bi trebalo da traži alternative koje podržavaju zdrav razvoj mladih i promovišu moralne i socijalne vrednosti.